

**PROCEDURY SPECJALNE (KRYZYSOWE)
MIEJSKIEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 11
W PIEKARACH ŚLĄSKICH**

PROCEDURY SPECJALNE (KRZYSOWE)
Indeks

I	<u>Cele procedur</u>
II	Podstawy prawne
III	Procedury
PS 01	Pożar/eksplozja
PS 02	Zagrożenie atakiem terrorystycznym
PS 03	Alarm bombowy
PS 04	Zagrożenie chemiczne/zagrożenie biologiczne
PS 05	Agresywny intruz
PS 06	Broń na terenie szkoły
PS 07	Zaginięcie ucznia
PS 08	Masowe zachorowania
PS 09	Wypadek zbiorowy
PS 10	Śmierć/samobójstwo
PS 11	Nieracjonalne zachowanie dziecka/osoby dorosłej
PS 12	Zachowania seksualne na terenie szkoły i podczas wyjazdów
PS 13	Kłęski żywiołowe

PROCEDURY SPECJALNE (KRYZYSOWE)

Cele procedur

Celem procedur jest zwiększenie bezpieczeństwa uczniów i pracowników szkoły poprzez:

- wdrażanie zasad postępowania warunkujących bezpieczeństwo osób przebywających na terenie szkoły,
- usystematyzowanie zasad postępowania w sytuacjach kryzysowych,
- zwiększenie kontroli nad osobami wchodzącymi na teren szkoły,
- zapewnienia sprawnej organizacji działań oraz przepływu informacji pomiędzy podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo na terenie szkoły

Procedury dotyczą:

- kadry zarządzającej,
- nauczycieli,
- rodziców/prawnych opiekunów uczniów,
- uczniów,
- pracowników administracyjną - obsługowych

TELEFONY ALARMOWE		
999	998	997
POGOTOWIE RATUNKOWE	STRAŻ POŻARNA	POLICJA

PROCEDURY SPECJALNE (KRYZYSOWE)

PS 01 - Pożar/eksplozja

1. O ewakuacji decyduje dyrektor, który po otrzymaniu meldunku od nauczyciela lub innej osoby zgłaszającej zagrożenie oraz rozpoznaniu sytuacji podejmuje decyzję o zawiadomieniu służb (policja, straż pożarna) i ogłoszeniu alarmu.
2. W sytuacji braku prądu sygnał alarmowy może być ogłaszany za pomocą gwizdka lub dzwonka ręcznego, z jednoczesnym komunikatem słownym podawanym przez osoby ogłaszające alarm. Jest to sygnał do natychmiastowego działania dla wszystkich pracowników szkoły oraz bezwzględnego wykonywania poleceń nauczycieli przez uczniów.
3. Niezbędne jest wezwanie odpowiednich służb drogą telefoniczną.

Procedura wezwania powinna być realizowana następująco:

1. Wybranie numeru odpowiedniej służby:
  - a. policja 997;
  - b. straż pożarna 998;
  - c. pogotowie ratunkowe 999;
  - d. europejski telefon alarmowy (obowiązujący na terenie całej Unii Europejskiej) 112;
  - e. pogotowie energetyczne 991;
  - f. pogotowie gazowe 992;
  - g. pogotowie ciepłownicze 993;
  - h. pogotowie wodno-kanalizacyjne 994;
  - i. wojewódzkie centrum zarządzania kryzysowego 987;
  - j. infolinia policji (połączenie bezpłatne) 800 120 226.
2. Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podanie następujących informacji:
  - a. rodzaj stwierdzonego zagrożenia;
  - b. nazwa i adres szkoły;
  - c. imię i nazwisko oraz pełniona funkcja;
  - d. telefon kontaktowy;
  - e. zrealizowane dotąd działania w reakcji na zagrożenie.
  - f. Potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia i zapisanie danych przyjmującego zgłoszenie.
3. Wszystkie działania od tej chwili mają prowadzić do jak najszybszej ewakuacji wszystkich osób znajdujących się na terenie szkoły. Wszyscy powinni bezwzględnie podporządkować się poleceniom osób funkcyjnych. W przypadku uczniów taką osobą jest nauczyciel, z którym w danym momencie mają zajęcia.
4. Akcją nie może kierować wiele osób, by nie doprowadzić do dezorientacji i wybuchu paniki.

5. Po rozpoznaniu zagrożenia i dokonaniu oceny sytuacji nauczyciel decyduje o możliwej najkrótszej drodze ewakuacji z budynku.
6. Uczniowie na polecenie nauczyciela ustawiają się w szeregu i w sposób zorganizowany kierują się do wskazanego wyjścia ewakuacyjnego.
7. Należy poruszać się po prawej stronie korytarzy i klatek schodowych, wykonując polecenia osób funkcyjnych.
8. Jeżeli alarm zostanie ogłoszony w czasie przerwy, uczniowie powinni skupić się wokół najbliższej stojącego nauczyciela.
9. Nauczyciele i uczniowie, którzy mają lekcje na wyższych kondygnacjach, schodzą po stwierdzeniu, że uczniowie z niższych kondygnacji opuścili już budynek i drogi ewakuacyjne są wolne.
10. Po opuszczeniu budynku uczniowie wraz z nauczycielem udają się na miejsce zbiórki.
11. Jeżeli alarm zostaje ogłoszony w czasie przerwy, uczniowie natychmiast udają się (jeżeli tylko nie zagraża to ich bezpieczeństwu) pod salę, w której mają mieć zajęcia i stamtąd pod opieką nauczyciela przemieszczają się tak, jak to opisano wyżej.
12. Zbiórka na placu alarmowym służy sprawdzeniu obecności uczniów klas i ustaleniu liczby osób nieobecnych. Jest to bardzo istotne dla prowadzenia przez wezwane służby akcji ratunkowej.

Najważniejsze zasady, o których powinien pamiętać każdy uczeń i przestrzegać ich od chwili ogłoszenia w szkole alarmu:

1. Słuchaj i wykonuj dokładnie polecenia nauczyciela.
2. Zachowaj spokój.
3. Po przerwaniu zajęć udaj się wraz z klasą na miejsce zbiórki drogą wskazywaną przez nauczyciela.
4. Pomagaj osobom słabszym.
5. Nie lekceważ zagrożenia nawet wówczas, gdy nie jest ono bezpośrednie.

Bezpieczna ewakuacja osób z niepełnosprawnością

W przypadku osób z niepełnosprawnością bezpieczna ewakuacja powinna uwzględniać rodzaj oraz stopień niepełnosprawności, wiek wychowanków i ewentualne wykorzystanie na potrzeby ewakuacji pomocy ze strony innych osób (pracowników, uczniów).

Aby ułatwić ewakuację osób z niepełnosprawnościami, należy:

1. Sporządzić listę uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności.
2. Rozplanować zajęcia klas, w których uczą się osoby z niepełnosprawnością, w taki sposób, by nie musiały one przemieszczać się pomiędzy piętrami budynku.
3. Przystosować drogi ewakuacyjne do poruszania się osób z niepełnosprawnościami;
4. Wyznaczyć opiekunów osób z niepełnosprawnością na czas ewakuacji.

5. W miarę możliwości wcześniej przeszkolić opiekunów osób z niepełnosprawnością w zakresie technik ewakuacji.

Osoby niepełnosprawne ruchowo często są w stanie samodzielnie pokonać drogę tylko do tzw. bezpiecznego miejsca, co może opóźnić czas ewakuacji całej placówki. Jest to szczególnie istotne w pierwszej fazie opuszczania budynku. Warto uwzględnić konieczność przepuszczenia przed osobę niepełnosprawną strumienia ewakuowanych. Bezpieczne, docelowe miejsce ewakuacji nie zawsze znajduje się poza budynkiem szkolnym. W przypadku osób poruszających się na wózkach inwalidzkich miejsce takie powinno mieć odpowiednie wymiary (co najmniej 900 x 1400 mm). Jego położenie w pobliżu pionowej drogi ewakuacyjnej (schodów) wpłynie na podniesienie bezpieczeństwa osoby ewakuowanej.

PROCEDURY SPECJALNE (KRYZYSOWE)

PS 02 - Zagrożenie atakiem terrorystycznym

1. Każdy, kto zauważy lub pozyska informację o zagrożeniu atakiem terrorystycznym (wtargnięcie na teren szkoły napastników z bronią palną, nożami, ładunkami wybuchowymi lub innymi niebezpiecznymi narzędziami) powinien natychmiast powiadomić dyrektora szkoły i policję.
2. W przypadku uzyskania informacji o wtargnięciu napastników na teren szkoły nauczyciel przebywający z klasą w sali lekcyjnej powinien:
  - a. zebrać wszystkich uczniów w rogu sali po prawej lub lewej stronie drzwi,
  - b. „zbudować” z ławek i krzeseł barykadę chroniącą uczniów,
  - c. nie ulegać panice, uspokajać uczniów,
  - d. próbować wezwać pomoc (np. sms-em),
3. W przypadku wtargnięcia napastników do budynku podczas przerwy należy:
  - a. w pełni podporządkować się wezwaniom napastników,
  - b. nie prowokować napastników do użycia siły lub broni,
  - c. nie wykonywać gwałtownych ruchów, o każdym zamiarze zmiany miejsca lub położenia uprzedzać napastników,
  - d. nie ulegać panice (nie krzyczeć),
  - e. w razie potrzeby i po uzyskaniu zgody napastników udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej potrzebującym,
  - f. starać się zapamiętać jak najwięcej szczegółów dotyczących wyglądu i zachowania napastników oraz przebiegu zdarzenia,
  - g. po usunięciu zagrożenia nie dotykać pozostawionych przez napastników przedmiotów.
4. Po dotarciu do szkoły odpowiednich służb (policja, straż, jednostki antyterrorystyczne) należy podporządkować się ich zaleceniom.
5. W trakcie działań policji należy pozostać na miejscu do odwołania chroniąc twarz, klatkę piersiową i brzuch.
6. Po odwołaniu niebezpieczeństwa należy natychmiast powiadomić rodziców uczniów.
7. Po odwołaniu niebezpieczeństwa należy powiadomić kuratorium.
8. W możliwie najkrótszym czasie po zdarzeniu należy przeprowadzić w klasach oraz umożliwić pracownikom szkoły spotkania z psychologiem

PROCEDURY SPECJALNE (KRYZYSOWE)

PS 03 - Alarm bombowy

Informacja o podłożeniu bomby

1. Każda osoba, która przyjęła zgłoszenie o podłożeniu ładunku wybuchowego, obowiązana jest natychmiast powiadomić o tym dyrektora lub osobę zastępującą.
2. Przyjmując informację o podłożeniu bomby należy zapamiętać lub zapisać jak najwięcej szczegółów lub w miarę możliwości nagrać rozmowę.
3. Odbierający telefon powinien tak prowadzić rozmowę, aby stworzyć możliwość zidentyfikowania (choć w przybliżeniu) sprawcy zamachu (załącznik nr 1)
4. Dyrektor szkoły podejmuje decyzję o powiadomieniu policji, straży pożarnej i pogotowia ratunkowego.
5. Powiadamiając policję, należy podać:
  - a. – treść rozmowy przeprowadzonej ze zgłaszającym o podłożeniu ładunku wybuchowego w obiekcie – należy dokładnie zapisać tekst groźby.
  - b. – swoje nazwisko, nazwę i adres szkoły oraz numer telefonu, z którego prowadzona jest rozmowa.
6. Nie odkładać słuchawki do czasu potwierdzenia przyjęcia zgłoszenia.
7. Dyrektor podejmuje decyzję o ogłoszeniu ewakuacji oraz odcięciu dopływu prądu i gazu.
8. Ewakuacja odbywa się zgodnie z obowiązującą w placówce instrukcją.
9. Po przybyciu właściwych służb, należy bezwzględnie stosować się do ich zaleceń. 8. Po przeszukaniu budynku i uzyskaniu zapewnienia ze strony odpowiednich służb, że budynek jest bezpieczny, można wrócić do zajęć lekcyjnych.
10. Po zakończeniu działań na terenie szkoły należy niezwłocznie powiadomić rodziców uczniów.

Wykrycie/znalezienie bomby lub podejrzanego przedmiotu

1. Każda osoba, która zauważyła podejrzenie wyglądający przedmiot (torbę, walizkę) obowiązana jest niezwłocznie powiadomić o tym dyrektora lub osobę odpowiedzialną za bezpieczeństwo.
2. Dyrektor szkoły podejmuje decyzję o poinformowaniu policji, straży pożarnej i pogotowia ratunkowego.
3. Powiadamiając odpowiednie służby należy podać miejsce i opis przedmiotu, który może być ładunkiem wybuchowym, z zaznaczeniem czy został wskazany przez zgłaszającego podłożenie bomby, czy też wykryty przez pracowników bądź innych użytkowników obiektu.
4. Do czasu przybycia policji należy zabezpieczyć rejon zagrożenia w sposób uniemożliwiający dostęp uczniom i innym osobom. Nie należy używać

w pobliżu podejrzanego ładunku urządzeń radiowych (radiotelefonów, tel. komórkowych).

5. Dyrektor podejmuje decyzję o przeprowadzeniu ewakuacji całej szkoły lub tylko zagrożonego segmentu oraz o sposobie powiadomienia (sygnał alarmowy dla całej szkoły, indywidualna informacja w przypadku ewakuacji segmentu).
6. Ewakuacja odbywa się zgodnie z obowiązującą instrukcją alarmową.
7. Po przybyciu właściwych służb, należy bezwzględnie stosować się do ich zaleceń.
8. Po zakończeniu działań na terenie szkoły należy niezwłocznie powiadomić rodziców uczniów.

Po wybuchu bomby

1. Po przejściu fali uderzeniowej należy ocenić sytuację pod kątem ilości osób poszkodowanych i natychmiast powiadomić straż pożarną, pogotowie i dyrektora szkoły lub osobę zastępującą.
2. W miarę możliwości należy udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej najbardziej potrzebującym.
3. Jak najszybciej po wybuchu należy przeprowadzić ewakuację zgodnie z obowiązującą instrukcją.
4. Dyrektor lub osoba zastępująca powiadamia policję, straż pożarną, pogotowie i kuratorium oświaty.
5. Po przybyciu właściwych służb, należy bezwzględnie stosować się do ich zaleceń.
6. Po zakończeniu działań na terenie szkoły należy niezwłocznie powiadomić rodziców uczniów.
7. Powrót pracowników i uczniów do budynku jest możliwy dopiero po uzyskaniu zgody od odpowiednich służb.
8. W możliwie najkrótszym czasie po zdarzeniu należy przeprowadzić w klasach oraz umożliwić pracownikom szkoły spotkania z psychologiem.

Załącznik nr 1

- Kiedy bomba wybuchnie?
- Gdzie jest w tej chwili?
- Jakiego rodzaju jest to bomba?
- Jak ona wygląda?
- W którym konkretnie miejscu jest ona umieszczona?
- Dlaczego podłożył Pan(i) bombę?
- Skąd Pan(i) telefonuje?
- Gdzie Pan(i) w tej chwili się znajduje?
- Czy mogę w czymś Panu(i) pomóc?
- Czy chce się Pan(i) z kimś skontaktować?
- Czy Pan(i) jest konstruktorem bomby?
- Proszę podać swoje nazwisko i imię?

Inne pytania uzależnione są od konkretnej sytuacji.

Podczas rozmowy należy zwrócić uwagę na odgłosy w tle (ulica, maszyny, klawiatura, komunikaty, muzyka), płeć osoby dzwoniącej, akcent, słownictwo, ewentualna wada wymowy, wiek, itp.

PROCEDURY SPECJALNE (KRYZYSOWE)

PS 04 - Zagrożenie chemiczne/zagrożenie biologiczne

1. Każda osoba, która uzyskała informację o zagrożeniu skażeniem środkami chemicznymi powinna niezwłocznie powiadomić o tym dyrektora lub osobę zastępującą.
2. Po uzyskaniu informacji o zagrożeniu należy pozostawać w stałym kontakcie z lokalnym centrum zarządzania kryzysowego w celu wysłuchania komunikatów ostrzegawczych, a także stosować się do poleceń nadawanych przez obronę cywilną.
3. Po uzyskaniu informacji o zagrożeniu zewnętrznym należy natychmiast zamknąć i uszczelnić wszystkie okna i drzwi, uszczelnić wszystkie otwory wentylacyjne, wyłączyć urządzenia wentylacyjne i klimatyzacyjne, wyłączyć urządzenia elektryczne i gazowe z otwartym ogniem.
4. Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji, nie należy opuszczać uszczelnionych pomieszczeń.
5. W miarę możliwości należy przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych na wypadek przeniknięcia gazu do wnętrza pomieszczeń - częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą podtrzymuje zdolność pochłaniania gazu toksycznego na stałym poziomie.
6. W razie potrzeby dyrektor lub osoba zastępująca zarządza alarm oraz ewakuację.
7. Ewakuacja ze strefy zagrożenia, odbywa się prostopadle do kierunku wiatru.
8. Podczas utrzymywania się stanu zagrożenia należy powstrzymać się od spożywania posiłków, picia płynów, palenia tytoniu oraz prac wymagających dużego wysiłku.
9. W zależności od okoliczności i potrzeb powiadomić policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe.
10. Po odwołaniu alarmu wszystkie pomieszczenia należy dokładnie przewietrzyć.

PROCEDURY SPECJALNE (KRYZYSOWE)
PS 05 - Agresywny intruz

1. Pracownicy obsługi szkoły kontrolują wejścia osób postronnych na teren szkoły
2. w godzinach pracy placówki.
3. W przypadku wejścia na teren szkoły osoby agresywnej, nauczyciel dyżurujący lub pracownicy obsługi starają się odizolować intruza od uczniów oraz powiadamiają pedagoga.
4. Pedagog i/ lub pracownik obsługi w sposób grzeczny i stanowczy prosi intruza o opuszczenie szkoły bądź udaje się z nim do gabinetu dyrektora.
5. W przypadku odmowy pedagog powiadamia dyrektora szkoły.
6. Dyrektor podejmuje decyzję o wezwaniu policji.

PROCEDURY SPECJALNE (KRYZYSOWE)
PS 06 - Broń na terenie szkoły

1. Każda osoba, która uzyskała informację o posiadaniu przez ucznia broni na terenie szkoły, obowiązana jest powiadomić pedagoga lub psychologa.
2. Pedagog/psycholog przeprowadza z uczniem rozmowę i nakłania go do oddania broni.
3. W przypadku, gdy uczeń nie podejmuje współpracy, oraz gdy istnieje niebezpieczeństwo użycia broni, należy natychmiast powiadomić dyrektora i policję.
4. Ucznia należy odizolować nie pozostawiając go samego.
5. Należy zapewnić bezpieczeństwo osobom przebywającym na terenie szkoły oraz uniemożliwić dostęp innym uczniom do niebezpiecznego przedmiotu.
6. Dyrektor lub osoba wyznaczona powiadamia rodziców ucznia.
7. W możliwie najkrótszym czasie po zdarzeniu należy przeprowadzić rozmowę z uczniem i rodzicami.
8. Wobec ucznia należy zastosować kary wynikające ze Statutu szkoły.

PROCEDURY SPECJALNE (KRYZYSOWE)
PS 07 - Zaginięcie ucznia

1. W przypadku nagłej nieobecności ucznia na zajęciach, nauczyciel powiadamia o tym fakcie pedagoga.
2. Pedagog sprawdza, czy uczeń przebywa na terenie szkoły.
3. W razie konieczności pedagog powiadamia rodziców ucznia o jego nieobecności.
4. Jeżeli nie można uzyskać informacji o miejscu pobytu ucznia, pedagog powiadamia o zaginięciu dyrektora i policję podając rysopis zaginionego ucznia.
5. W razie powrotu ucznia do szkoły należy zawiadomić wszystkie osoby, które były poinformowane o zaginięciu.
6. Z czynności podejmowanych w trakcie poszukiwania ucznia, należy sporządzić notatkę.
7. W możliwie najkrótszym czasie po zdarzeniu należy przeprowadzić rozmowę z uczniem i rodzicami.
8. Wobec ucznia, który samowolnie opuścił szkołę, należy zastosować kary wynikające ze Statutu szkoły.

PROCEDURY SPECJALNE (KRYZYSOWE)
PS 08 - Masowe zachorowania

1. W przypadku wystąpienia nagłych zachorowań na terenie szkoły należy odizolować chorych nie pozostawiając ich bez opieki.
2. Osoba pozostająca z chorymi powinna zachować wszelkie środki ostrożności, aby uniknąć zarażenia (maseczka, unikanie bezpośredniego kontaktu).
3. O zaistniałej sytuacji należy niezwłocznie poinformować dyrektora szkoły.
4. Dyrektor powiadamia Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną, organ prowadzący szkołę i kuratorium.
5. W możliwie najkrótszym czasie od zdarzenia należy powiadomić rodziców uczniów.
6. Po przybyciu na teren szkoły odpowiednich służb, należy podporządkować się ich zaleceniom.
7. Za ewentualne kontakty z opinią publiczną i mediami odpowiedzialna jest osoba wyznaczona wcześniej do tej funkcji przez dyrektora.

PROCEDURY SPECJALNE (KRYZYSOWE)

PS 09 - Wypadek zbiorowy

1. Każdy, kto jest świadkiem lub powziął wiadomość o wypadku jest obowiązany powiadomić pogotowie i w miarę możliwości udzielić poszkodowanym pierwszej pomocy.
2. O wypadku zbiorowym należy niezwłocznie powiadomić dyrektora.
3. Dyrektor powiadamia prokuratora, inspektora pracy Państwowej Inspekcji Pracy, organ prowadzący szkołę i kuratorium oświaty, oraz wyznacza osoby odpowiedzialne za powiadomienie rodziców poszkodowanych uczniowi bliskich osób dorosłych.
4. Do czasu przybycia odpowiednich służb należy zabezpieczyć miejsce zdarzenia przed dostępem osób niepowołanych.
5. Specjalista ds. bhp sporządza opis (szkic) miejsca zdarzenia oraz zbiera oświadczenia świadków.
6. Dyrektor powołuje zespół powypadkowy, który przeprowadza postępowanie powypadkowe i sporządza dokumentację powypadkową (oświadczenia świadków, poszkodowanych, protokół powypadkowy). Pracami zespołu kieruje specjalista ds. kadr i bhp.
7. Z treścią protokołu powypadkowego i innymi materiałami postępowania powypadkowego należy zapoznać rodziców poszkodowanych uczniów.
8. W możliwie najkrótszym czasie po zakończeniu prac zespołu powypadkowego, dyrektor zwołuje posiedzenie Rady Pedagogicznej w celu omówienia okoliczności i przyczyn wypadku oraz ustalenia środków niezbędnych do zapobiegania wypadkom.
9. Dla uczniów po przebytych incydencie dyrektor powołuje zespoły pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
10. Za ewentualne kontakty z opinią publiczną i mediami odpowiedzialna jest osoba wyznaczona wcześniej do tej funkcji przez dyrektora.

PROCEDURY SPECJALNE (KRYZYSOWE)

PS 10 – Śmierć/samobójstwo

Próba samobójcza

1. Każdy, kto uzyska informację o występowaniu u ucznia czynników wskazujących na ryzyko popełnienia samobójstwa (załącznik 1) powinien niezwłocznie powiadomić wychowawcę klasy do której uczęszcza dany uczeń, pedagoga lub psychologa.
2. Wychowawca, pedagog i psycholog podejmują odpowiednie działania interwencyjne (kontakt z rodzicami ucznia, powiadomienie dyrektora, zaproponowanie pomocy psychoterapeutycznej).
3. Po uzyskaniu informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą, nauczyciel unikając rozgłosu przeprowadza ucznia w bezpieczne miejsce.
4. Nie pozostawiając ucznia samego należy powiadomić rodziców ucznia i dyrektora szkoły.
5. Dyrektor podejmuje decyzję o wezwaniu pogotowia.
6. Dyrektor podejmuje decyzję o powołaniu dla ucznia zespołu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
7. O próbie samobójczej dyrektor informuje radę Pedagogiczną w celu podjęcia wspólnych działań w klasie ucznia.
8. Psycholog oraz pedagog szkolny udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej innym uczniom szkoły – należy zidentyfikować wszystkich uczniów o złym stanie emocjonalnym i otoczyć ich większą opieką.

Śmierć / samobójstwo

1. Po uzyskaniu informacji o dokonanym na terenie szkoły samobójstwie należy natychmiast i bez rozgłosu zabezpieczyć miejsce zdarzenia oraz powiadomić dyrektora szkoły.
2. Dyrektor niezwłocznie informuje policję i wzywa pogotowie ratunkowe.
3. Niezwłocznie po ustaleniu tożsamości ofiary i ustaleniu tożsamości osób najbliższych, należy powiadomić rodzinę ofiary.
4. O śmierci ucznia najbliższych informują co najmniej dwie osoby. Jedna udziela informacji, druga zaś obserwuje reakcję osoby powiadamianej. Do chwili przybycia członków rodziny lub przyjaciół nie należy osoby powiadamianej zostawiać bez opieki.
5. W przypadku śmierci ucznia na terenie szkoły dyrektor informuje organ prowadzący i kuratorium oświaty o zaistniałej sytuacji.
6. O zdarzeniu należy poinformować uczniów, nauczycieli, rodziców i personel szkoły (uwzględniając życzenia rodziny zmarłego).
7. Nie należy organizować w szkole apeli informujących o zdarzeniu.
8. W razie potrzeby należy stworzyć warunki uczestniczenia w ceremonii pogrzebowej (nie dotyczy to śmierci samobójczej).

9. Psycholog oraz pedagog szkolny udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej innym uczniom szkoły – należy zidentyfikować wszystkich uczniów o złym stanie emocjonalnym i otoczyć ich większą opieką.
10. Uczniowie powinni uzyskać informację o miejscach, w których mogliby uzyskać pomoc oraz numery telefonów zaufania.

Załącznik nr 1

Czynniki wskazujące na ryzyko wystąpienia próby samobójczej

1. Uczeń mówi o samobójstwie.
2. Uczeń mówi o tym, jak dokona samobójstwa.
3. Uczeń dokonał samookaleczenia.
4. Uczeń zmienił swoje postępowanie i zachowanie bez wyraźnej przyczyny (izolacja, wycofanie z kontaktów rówieśniczych, zaniechanie dotychczasowych zajęć, problemy z jedzeniem, higieną osobistą itp.).
5. Uczeń przejawia wzmożone zainteresowanie znanymi osobami, które popełniły samobójstwo oraz tematyką śmierci.
6. Uczeń mówi o poczuciu beznadziejności, bezradności.
7. Uczeń doświadczył/doświadcza przeżyć traumatycznych i sytuacji silnego stresu (np. śmierć bliskiej osoby) w ostatnim okresie.
8. W środowisku ucznia występują problemy (alkoholizm, przemoc fizyczna i psychiczna, śmierć samobójcza w rodzinie, rozwód, choroby, itp.)

PROCEDURY SPECJALNE (KRYZYSOWE)

PS 11 - Nieracjonalne zachowanie dziecka/osoby dorosłej

1. W przypadku nieracjonalnego zachowania należy wydając krótkie, jasne komunikaty starać się uspokoić dziecko/osobę dorosłą (np.: opuść ręce, postaw krzesło, oddaj nóż).
2. Komunikaty nie powinny zawierać zakazów (np. nie bij), a konkretne wskazówki, co należy zrobić.
3. Jeśli nieracjonalne zachowanie osoby zagraża jej własnemu bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych osób, a wskazówki werbalne są ignorowane, należy używając siły fizycznej unieruchomić dziecko/osobę dorosłą.
4. Unikając rozgłosu należy dziecko/osobę dorosłą przeprowadzić w spokojne miejsce i nie pozostawiać samego.
5. O zdarzeniu należy jak najszybciej poinformować dyrektora szkoły.
6. Dyrektor podejmuje decyzję o wezwaniu rodziców dziecka/bliskich osoby dorosłej i pogotowia.
7. Do czasu przybycia rodziców dziecka/bliskich osoby dorosłej, nie należy pozostawiać go bez opieki.
8. Dla ucznia po przebytych incydencie należy utworzyć zespół pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

PROCEDURY SPECJALNE (KRYZYSOWE)

PS 12 - Zachowania seksualne na terenie szkoły i podczas wyjazdów

1. Osoba, która zauważyła lub otrzymała informację dotyczącą seksualnego zachowania ucznia (uczniów) zobowiązana jest niezwłocznie przekazać ją wychowawcy lub pedagogom.
2. Pedagog/psycholog przeprowadza rozmowę z uczniem (uczniami) w obecności wychowawcy i świadka zdarzenia.
3. Pedagog wzywa rodziców ucznia i w obecności ucznia informuje o zaistniałej sytuacji.
4. Wychowawca i pedagog sporządza notatkę ze spotkania.
5. Pedagog informuje dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji.
6. Uczeń otrzymuje karę za niestosowne zachowanie zgodnie z zapisami Statutu szkoły.
7. W wypadku powtarzających się zachowań seksualnych rodzicom proponuje się terapię psychologiczną dla ucznia.
8. W wypadku zaistnienia zachowań seksualnych ucznia (uczniów) podczas wyjazdów, nauczyciel sprawujący opiekę zobowiązany jest niezwłocznie poinformować o tym fakcie rodziców i dyrektora. W stosunku do ucznia (uczniów) stosuje się przepisy Regulaminu Wycieczek.

PROCEDURY SPECJALNE (KRYZYSOWE)

PS 13 - Klęski żywiołowe

1. W przypadku zagrożenia klęską żywiołową należy:
  - a. włączyć odbiornik radiowy na częstotliwości stacji lokalnej (lub w inny, ustalony
2. sposób utrzymywać łączność z powiatową lub gminną jednostką zarządzania
3. kryzysowego),
  - a. nie zbliżać się do urządzeń elektrycznych i metalowych,
  - b. pozostać z dala od oszklonych okien, sufitów i drzwi,
  - c. wyłączyć z gniazdek wszystkie zbędne urządzenia elektryczne,
  - d. nie korzystać z telefonu stacjonarnego.
4. W przypadku konieczności przybycia na teren szkoły odpowiednich służb, należy
5. podporządkować się ich zaleceniom.
6. Przez cały czas trwania zagrożenia należy przestrzegać ogłaszanych zarządzeń oraz
7. wykonywać polecenia odpowiednich organów i służb.
8. Powrót do budynku możliwy jest dopiero po ogłoszeniu, że zagrożenie minęło.